

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Smrt pod plazom

Bern, 17. marca. a. Na vas Ralp ob vznožju Sv. Gotharda se je vdrl plaz snega. Zasulo je 12 ljudi. Doselej so 7 ljudi rešili, večinoma so lažje poškodovani. Kakor vse kaže, je 5 ljudi našlo smrt pod plazom.

Monakovo, 17. marca s. Listi so posvetili navdušene članke italijanskemu ministru za ljudsko kulturo Pavoliniju. »Münchener Neuste Nachrichten« pišejo, da vojna in bratstvo v orožju še bolj približujeta Italijo in Nemčijo ne samo na bojiščih in v gospodarstvu, temveč tudi na kulturnem področju. Kar posebno dokazuje prihod ministra Pavolinija v Monakovo. Njegovo srečanje z dr. Göbbelsom ni samo važen dogodek za nadaljnji razvoj kulturnih odnosov med obema državama, temveč kaže vsemu svetu tudi, kako Italija in Nemčija, borec še v največji vojni vseh časov, razpolagata še s silami, da se posvečata nadaljevanju kulturnega dela in njega nadaljnjemu razvoju.

Izpred vojaškega sodišča

V imenu Nj. Vel. Viktorja Emanuela III. po milosti božji in volji naroda Kralja Italije, Cesarja Abesinije.

Vojaško vojno sodišče II. Armije, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo razsodbo v stvari proti Jezu Franca, pok. Franca in Antonije Kozoverce, rojenemu 3. XII. 1916. v Hajdini na slovenskem ozemlju, pripadniku Nemčiji in bivajočemu v Ljubljani. Imenovan je obtožen: a) nezakonite nošenje strelnega orožja in streliva (čl. 2. Ducejevega naredbe z dne 24. X. 1941), ker so ga zvečer dne 26. XII. 1941 v Ljubljani zasledili v posesti dveh nabitih samokresov, vsakega s šestimi strelci, 15 patronov za samokres ter ene pištole z enim patronom; b) poskušena napada proti varnosti pripadnikom Oborožene Sile (čl. 7. Ducejevega naredbe z dne 3. X. 1941), ker je zvečer dne 26. XII. 1941 v Ljubljani vdrl v sobo splošne bolnice, kjer so bili aretiranci pod nadzorstvom, nameril proti karabinerju Carletu Camilu in domačemu agentu Ovanu Ivanu dva nabasana revolverja ter jih pozval v italijanski, naj dvigneta roke, z očitnim namenom, da bi omogočil pobeg aretirancem; c) poskusa pobega (čl. 56. in 385. kazenskega zakonika), ker je zvečer dne 26. XII. 1941 v Ljubljani poizkusil omogočiti pobeg nekoliko aretirancem, ki so bili v bolnici pod stražo, in je pri tej priliki službojučim agentom grozil z orožjem.

Iz teh razlogov

vojaško vojno sodišče II. Armije, odsek v Ljubljani, proglašajo obdolženca za krivga omenjenih in ga obsoja v dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami in na plačilo stroškov postopanja.

Sodišče odreja obzema, da se pričujoča obsodba objavi v izveščku in listih »Jutrac« v Ljubljani in v »Piccolo« v Trstu. Tudi odreja zaplenbo orožja in drugih predmetov, ki so bili zaplenjeni v teku razprave. V Ljubljani 14. marca 1942-XX.

Slede podpis.

V imenu Nj. Vel. Viktorja Emanuela III. po milosti božji in volji naroda Kralja Italije, Cesarja Abesinije.

Vojaško vojno sodišče II. Armije, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo razsodbo v stvari proti:

1. Campelli Ivanu, sinu Andreja in Brigite Strajnar, staremu 23 let, rojenemu v Essenu na Vestfalskem (Nemčija),
2. Zupanciču Antonu, pok. Antona in Angele Miklavčič, 22 let, rojenemu na Krki in tam stanujočemu,
3. Pakaju Henrik, sinu Josipa in pok. Terezije Zrimšek, 33 let, rojenemu in bivajočemu na Krki,
4. Poljanca Franca, pok. Ivana in pok. Antonije Erjavec, 44 let, rojenemu in bivajočemu na Krki.

Imenovan so bili obtoženi: a) Prvo in drugo imenovani soudeležbi pri oboroženi tolpi (čl. 16 Ducejevega naredbe z dne 3. X. 1941), ker sta do 23. novembra 1. 1941 v okolici Stične bila člana oborožene tolpe, sestavljene v namenu izvrševanja zločinov proti državnim osebnostim; b) posesti strelnega orožja in streliva (čl. 2. Ducejevega naredbe z dne 24. X. 1941), ker sta do 23. novembra 1. 1941 v okolici Stične bila v posesti vojaške puške, Zupancič pa je v trenutku aretacije imel še eno pištole, dve bombi in eno bodalo, kar je vso pustil na tleh, ko je bil iznenaden in ujet; c) napada na varnost članov Oborožene Sile (čl. 7. Ducejevega naredbe z dne 3. X. 1941), ker sta se 23. novembra 1. 1941 na Krki udeležila spopada z vojakom ter slednjim stregla po življenju; d) tretji in četrti obtoženi sta bila člana oborožene tolpe (10. in 16. člen Ducejevega naredbe z dne 3. X. 1941) in sta novembra meseca 1. 1941 na Krki podpirala oboroženo tolpo s tem, da sta zanjo nakupovala živež, ki sta ga kasneje izročala oboroženi tolpi.

Iz teh razlogov

proglašajo obdolženca Campelli Ivana in Zupanciča Antona za krivga zločinov pod a) in obsoja Campelli Ivana v dosmrtno ječo z vsemi zakonitimi posledicami. Zupanciča pa glede na olajševalno okolščino po čl. 311 kazenskega zakonika v ječo 24 let s stalno izjubo državljanjskih častnih pravic ter po preostani kazni najmanj tri leta poljskega nadzora z vsemi zakonitimi posledicami. Oba sta oproščena prestopka pod d) in c) zaradi pomanjkanja dokazov.

Sodišče proglašajo obdolženca Pakaja Henrika in Poljanca Franca za krivga zločina po čl. 17. Ducejevega naredbe z dne 3. oktobra 1. 1941 ter po čl. 16 iste naredbe in ju obsoja na 6 mesecev zapora.

Obtoženci morajo solidarno nositi stroške sodnega postopka. Orožje in druge stvari zaplenjene v sodnem postopku se zaplenijo.

Pričujoča sodba naj se objavi v izveščku po enkrat v listih »Jutrac« v Ljubljani in »Piccolo« v Trstu.

V Ljubljani 14. marca 1942-XX.

Slede podpis.

Vojaško vojno sodišče II. Armije, odsek v Ljubljani, je na svojem zasedanju 9. marca t. l. razpravljalo o naslednjih kazenskih zadevah:

1. Kočvar Ivan, sin pokojnega Jožefa in Mramor Marjete, rojen 14. 8. 1922 v Vel. Laščah in tam bivajoč, je bil obdožen zločina po čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941, ker je v septembru in oktobru 1941 sodeloval pri oboroženi skupini na Veliki gori. Bokša Anton, sin Antona in Terezije Pevec, rojen 15. 8. 1923 pri Sv. Tomažu in tam bivajoč in Klopčič Alfred, sin Franca in pokojne Skil Marjete, rojen 14. 1. 1918 v Ljubljani in tu bivajoč, sta bila obdolžena zločina po čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 24. 10. 1941, ker sta bila v isti krajevni in časovni okolščini imela strelno orožje brez dovoljenja pristojnih oblasti. Vsi trije so bili oproščeni, ker niso kaznjivi v smislu člena 309 kaz. postopka pod a), oproščeni pa tudi zločina pod črko b) zaradi pomanjkanja dokazov. Kočvar Ivan je zapustil oboroženo skupino prostovoljno.

2. Krčovič Jožef, sin Antona in Sarar Cecilije, rojen 15. 10. 1902 v Cirquenzi (Gorizia) in bivajoč v Kaptolu, in Sarar Cecilija, pokojnega Ivana in pokojne Helene Likavec, rojena v Griani (Gorizia) v novembru 1872 bivajoča v Kaptolu, sta bila obdolžena zločina po čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 24. 10. 1941, ker sta imela na lastnem stanovanju v Kaptolu pištole na šest streliv brez dovoljenja pristojnih oblasti. Zločin je bil ugotovljen v Kaptolu 1. 2. 1942 Sarar Cecilija pa je bila še obdolžena zločina po čl. 5 Ducejevega razglasa z dne 24. 10. 1941, ker je v Kaptolu dne 18. 2. 1942 razstavila čast in odklovanje italijanskega častnika in več italijanskih vojakov. Krčovič Jožef je bil

oproščen, ker ni zgrešil dejanja. Sarar Cecilija je bila obsojena na tri mesece zapora, kazna pa je odložena za dobo petih let.

3. Medvešek Ljubomir, sin Ludvika in Kravanc Marije, rojen 13. 4. 1924 v Zabi vasi pri Nov. mestu in tam bivajoč, je bil obdožen podtalne propagande v smislu čl. 5. Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941, ker je 19. I. 1942 v Novem mestu razvijal propagando za nasilen upor proti političnim in socialnim ukrepom v državi. Propagando je razvijal z letaki, ki jih je metel na javni cesti, druge letake pa so mu našli v žepu. Razprava je odložena na novo zasedanje.

4. Znidaršič Jožef, sin pokojnega Ivana in pokojne Svigelj Marije, rojen 18. 8. 1908 in bivajoč na Rakeku, in Primožič Zofija, hčerka Franca in Korosec Marije, rojena 6. 9. 1922 v Seišku pri Begunjah, tam bivajoča, sta bila obdolžena po čl. 2. Ducejevega razglasa z dne 24. 10. 1941, ker sta na Rakeku št. 25 imela revolverseke nabojne kalibra 7,65 in sicer brez dovoljenja pristojnih oblasti. Znidaršič pa je še obdožen po čl. 9 Ducejevega razglasa z dne 24. 10. 1941, ker je na Rakeku izločil iz redne porabe 22 kg olivnega olja in 29 kg masti, kar je v smislu v svojem stanovanju. Obdožen je tudi zločina po čl. 228 C. P. N. G., ker je imel pri sebi na Rakeku stvari, ki spadajo v vojni plen in sicer gumaste nadomestne dele za kolese in vojaško odejo. Znidaršič Jožef je bil obsojen v ječo treh let in sedem mesecev in na 200 lir globe, Primožič Zofija pa je bila oproščena, ker dejstvo ne pomeni zločin.

5. Majer Oskar, sin pokojne Marije Majer, rojen v Treštevju dne 23. 11. 1897, bil vajoč na Vrhniki, je bil obdožen a) da je pridržal pri sebi stvari vojnega plena, ker so dne 23. 1. 1942 na Vrhniki pri njem našli 60 m zažigalne vrvi, hlače, vojaško čepico, ovijake, plinsko masko, posodo za piščo, 20 varovalk, 11 stikal, 2 nahrbtnika, vse pripadajoče vojnemu plenu, ki jih je prejel in pridržal zaradi dobička, b) podtalne propagande po čl. 5 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941, ker je po zasedbi Slovenije razvijal propagando proti italijanski zasedbi in za svobodo Slovenije. Obsojen je bil na mesec in 15 dni zapora.

6. Svečej Simon, sin Nikolaja in Marije Male, rojen 16. 11. 1910 v Timoski (Rusija), bivajoč v Podpeči, je bil obdožen v smislu čl. 13 Ducejevega razglasa, ker je dne 20. 12. 1941 v bližini kuhinje 8. čete 4. bataljona telegrafistov v vasi Ig, ko je obremen z drugim delavcem nalagal tramove na voz, izrekel enemu svojemu tovarišu, pri tem pa držal v rokah veliko palico, naslednje besede: »Ta palica služi za pretepanje Italijanov.« — oproščen zaradi nezadostnih dokazov.

7. Sinkovec Franc, sin Petra in Jereb Marije, rojen 3. 10. 1921 v Zaplani pri Vrhniki in tam bivajoč in Treven Karl, sin pokojnega Mateja in Nagode Helene, rojen 29. 9. 1919 v Zaplani in tam stanujoč, sta bila obdolžena a) podtalne propagande v smislu čl. 5 Ducejevega razglasa z dne 3. 10. 1941, ker sta do konca decembra 1941 v Zaplani delala propagando za nasilen upor proti političnim in socialnim uredbam države in sicer z radijskim odajami in zlasti z oddajo plošč upornega značaja in ker sta imela pri sebi 7 plošč; b) imela sta pri sebi orožje (Ducejev razglas z dne 24. 10. 1941) in sta do konca decembra 1941 v Zaplani imela 2 strojni puški brez čaržerija, ki ga je prvi obdoženec dne 14. decembra izročil nekemu neznanu; c) zločina po čl. 1 in 3 ukrepa Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino in sicer v zvezi s čl. 341 vojnega zakonika (Kraljevi ukaz z dne 8. 7. 1938), ker nista izročila radijske oddajne postaje.

Sinkovec Franc je bil obsojen v zapor za tri leta in šest mesecev ter globo 400. Treven Karl pa je bil oproščen zaradi nezadostnih dokazov.

Vojaško vojno sodišče II. Armije, odsek v Ljubljani, je v svojem zasedanju z dne 10. marca t. l. razpravljalo o naslednjih kazenskih zadevah:

1. Mivšek Leopold iz Zaplana. Homovec Josip iz Vrhnike, Nagode Ivan, Slabe Anton, Ogrin Franc in Kavčič Ivan, vsi iz Stare Vrhnike, so bili obdolženi prisvojitve vojaških predmetov, spadajočih v vojni plen. Razdrlj so v Zaplani neko bivo jugoslovansko vojaško barako ter si prisvojili deske in tramove. Zaradi tega je bil Franc Ogrin obsojen na 2 mesece zapora, Homovec, Nagode, Slabe in Mivšek na 3 mesece, Kavčič pa je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Obsojencem se nastop kazni odloga za 1 leto.

2. Vodopivec Stanislav iz Dornberga pri Gorici je bil zaradi tatvine, izvršene v Crni vasi, kjer je Mariji Škafar ukradel denarnico z vsebno 12.000 lir, obsojen v odsotnosti na poldrugo leto zapora, 1500 lir globe in na povračilo stroškov.

3. Slabe Ivan iz Ivanjke sela, obdožen prisvojitve predmetov, ki spadajo v vojaški plen, ker je zadržal dvojce vojaških hlače, je bil obsojen na mesec dni zapora, nastop kazni pa je bil odložen za pet let.

4. Verber Ivan in Mesnik Anton sta bila takisto obdolžena prisvojitve predmetov, ki spadajo v vojni plen, ker je Verber odstopil Mesniku enega vojaškega konja. Prvi je bil v odsotnosti obsojen na 1 leto ječe, toda nastop kazni se mu je odlogil za pet let, dočim je bil Mesnik oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

5. Selšek Dominik iz St. Ruperta, obdožen prisvojitve predmetov, ki spadajo v vojni plen, ker si je pridržal en vojaški plašč in en vojaški kotel, protiplinski masko in šotorsko platno, je bil obsojen na 1 mesec zapora z odložitvijo nastopa kazni za pet let.

6. Cergol Rafael iz Trsta je kot šofer zakrivil avtomobilsko nesrečo, pri kateri sta bila lažje poškodovana šofer Cecchini iz Trsta in kapitan Martineli iz Pulja. Cergol je bil obsojen na 500 lir globe in na povračilo škode.

7. Pirkovič Josip in Rudolf, oba iz St. Jerneja, sta bila obdolžena razširjanja prevratnih letakov, v katerih se je povečevala Sovjetska Rusija. Oba sta bila oproščena zaradi pomanjkanja dokazov.

8. Čuk Jakob iz Rakeka je kupil od neznanega vojaka vojaško odejo in par podplatov, v skupni vrednosti 120 lir. Obsojen je bil na 15 dni zapora in na 50 lir globe. Nastop kazni se mu je odlogil za pet let.

9. Intihar Seržej iz Rakeka in Mihelčič Terezija, por. Intihar iz Rakeka, sta bila obtožena: prvi ker je hranil doma staro avstrijsko puško v razstavljenem stanju, slednja pa je kupila lanj vojaško odejo, ki spada v italijanski vojni plen, Intihar

Ceste bi naj oddajali v najem

V predmestjih je mnogo cest brez prometa, kjer zraste precej trave in rejci žele, da bi bil tudi ta pridelek primerno razdeljen

Ljubljana, 17. marca. Na prvi pogled se morda zdi ta predlog zabaven, kdor pa pozna razmere v naših predmestjih in zlasti se, če je sam rejec, se ne bo posmeval. Mestni delavci v boju s travo na cestah v predmestju hodijo vsako leto znova na pionirsko delo; čistijo cestne jarke in podkopavajo travo, ki se razraža tu in tam celo čez vso cestno širino. Čez nekaj tednov so pa sledovi njihovega prizadevanja zabrisani. Trava zopet lepo ozeleni v veselje naših koscev, ki so pogosto v zadregi, kje naj dobe dovolj krme za svoje živali.

Nekateri pravijo, da je brez pomena zatirati travo na cestah, kjer ni skoraj nobenega prometa. Tako na primer na številnih cestah v Rožni dolini ne vidite več pasov po ves teden in še dolj nobenega voza, pa tudi počasi so zelo redki. Zelene ceste ne morejo ovirati prometa. Menda pa travnati obrobki ne škodujejo cestni konstrukciji, da bi bilo treba travo uničevati. Kjer je dovolj živahen promet, trava seveda ne more rasti in tam je zaradi tega tudi ni treba še posebej zatirati. Dandanes ima tudi trava svojo vrednost. Posebno je znajo ceniti rejci, ki imajo brdko skušnje pri kupovanju krme in najemanju zemljišč. Zadnja leta je obdelane vedno več zemlje. Tu in tam so ljudje prekopali in preorali tudi zelo slabo zemljo, kjer ne morejo pridelati kaj prida živeža, bodisi, ker je zemljišče močvirno ali zemlja iz katerega kolj drugega razloga neprimerna za gojitev bolj izbirnih rastlin — tam bi vendar zrastle vsaj neke živalske krme. Tako je v mestu mnogim rejcem začelo zelo primanjkovati krme in ni čuda, če znajo ceniti tudi travo, ki raste na cestah.

Trava nikakor ni brez pomena za rejce malih živali. Številni rejci v predmestjih so si z njo precej pomagali. Zal je bilo preveč koscev in ne pravega reda. Področja teh

pašnikov ali »senožeti« niso bila primerno razdeljena, odnosno o razdelitvi sploh ne moremo govoriti. Vsakdo je kosil travo, kjer je mogel, to se pravi, kjer ga ni prehitel kdo drugi. Konkurenca je bila namreč zelo huda; vsakdo je želel nakositi čim več, zato so kosili v številnih ulicah ne glede, kako visoka je bila trava. Preden je primerno zrasla, so jo pokosili, ker je ni nihče privoščil drugemu. Tako ni imel nihče primarne koristi.

Zato je bila sprožena zamisel, naj bi si rejci razdelili te »senožeti« tako, da bi imel vsak svoje področje. V ta namen so pripravljali tudi plačevati najemnino, seveda ne pretirano. To se pravi, rejci bi naj bili najemniki posameznih neprimernih cest, kjer bi zraslo precej dobre trave, če bi je ne kradli drug drugemu. Tako pa trava ne utegne zrasti, ker jo kose sproti, čim se pokaže iz tal. Drugače ni mogoče uvesti discipline med rejci kakor z razdelitvijo področij.

Pomislekli so se, ali je ta trava zdrava, primerna za živalsko krmo. Nekateri se boje, da bi ne bilo okužena po živalskih odpadkih. Ta pomislek pa baje povsem odpade za ceste, ki bi prišle v poštev za kosnjo trave. Tam namreč ni, kakor rečeno, skoraj nobenega prometa in tudi psi ne ponesnajo trave bolj kakor obcestnih travnikov.

Predlog je torej vreden upoštevanja in čeprav se morda na prvi pogled ne zdi tako pomembna, ga ne smemo omalovaževati, kakor ne nobenega drugega za boljše, razumnije izkoriščanje zemlje in vsega, kar nam daje. Vedeti moramo, da je površina neprimernih cest v predmestjih zelo velika, kar je dandanes, ko ima zemlja izredno vrednost, posebnega pomena. Menda ne bo nobenih ovir pri uresničitvi te zamisli zlasti še, če bo mestna občina dobila nov, čeprav skromen vir dohodkov.

Z Goreniskega

— Nov grob v Radovljici. V Radovljici je umrla Dorotheja Rak, stara 83 let. Bila je tača radovljiskega kolarja Prešerna.

— Novost za Jesenice. Nekaj novega so za Jesenice policijski vozovi z zvonicami, ki objavljajo prebivalstvu v nemščini in slovenščini, kje se vrše razne prireditve za zimsko pomoč in kakšen je njihov spored. Poleg reklamnih objav se razlegajo iz zvončkov tudi vesele koračnice, da imajo ljudje lepo združeno koristno s prijetnim.

— Tovariški večeri na Jesenicah. Krajevna skupina nemške narodno socialistične stranke (NSDAP) prireja na Jesenicah vsak petek v prostorih tovarniške Kazine tovariške večere, ki so že splošno znani in priljubljeni. Krajevni upravnik organizacije »Kraft durch Freude« W. Terntot skrbi vedno za zanimiv spored. Reimüller-Weberjeva kapela igra veselo poskočnice, zakonca Gerdey pa početa.

— Okrožni vodja v Bohinjski Beli. Pred kratkim je obiskal kuharski tečaj v Bohinjski Beli okrožni vodja dr. Hradetzky. Žene so mu pokazale, da se lahko pripravijo tudi z enostavnimi sredstvi redilne in okusne jedi.

— Nov župan v Trzinu. Oni dan je prišel v Trzin inž. Hugo pl. Kurz, ki je prevzel županske posle. Ko mu bodo izročeni vsi posli, pride v Trzin deželni svetnik iz Radovljice, da ga uradno potrdi za župana.

— Nov otroški vrtec v Trzinu. Te dni je bil odprt v Trzinu nov otroški vrtec. Prebivalstvo se je v velikem številu udeležilo svečane otvoritve in prisostvovali je tudi okrožni vodja dr. Hradetzky, ki je novo dobrodelno ustanovo izročil javnosti. Izrazil je svoje veselje, da lahko govori s prebivalstvom ob tako lepi priliki. Poudarjal je narodno politično nalogo otroških vrtcev in še posebej naglasil, da se lahko na takih ustanovah vsakdo prepriča, kako je porabljen denar, nabran na javnih zbirkah. Po oficijelni otvoritvi je bil ogled vrtca.

— Sportno in telovadno društvo v Radovljici. V gostini Hirschmann je bil on dan ustanovni občni zbor tako zvrstne, ne in telovadne skupnosti. Sprejeta so bila pravila in za predsednika ali vodjo nove organizacije je bil izvoljen vodja Tschell, za njegovega namestnika pa Gorenc Martin Prescheren. Nova organizacija bo gojila samo najvažnejše športne panoge. Posamezne športne panoge bodo vodili poleg domačinov tudi nemški uradniki. Zborovanja se je udeležil tudi okrožni vodja dr. Hradetzky, ki je sam vnet član športne organizacije. Naglašal je v svojem pozdravnem nagovoru, da stoji nova organizacija pred težko nalogo, ker je Radovljica v pogledu športa zelo zaostala. Obljubil je organizaciji i vso svojo podporo zlasti pri ureditvi igrišča in zgraditvi potrebnih športnih in telovadnih naprav.

— Prvo mladinsko zborovanje pri Sv. Ani pod Ljubljano. V lepo okrašen dvoran delavskega taborišča pri Sv. Ani pod Ljubljano se je zbralo oni dan okrog 100 fantov in deklet ter njihovih staršev. To je bilo prvo mladinsko zborovanje v tem kraju in na n'em je govoril zastopnik stranke iz Radovljice Macher. Govornik je orisal življenje v Nemčiji s posebnim ozidrom na kmečko gospodarstvo. Pozval je zbrano mladino, naj se pripravi za delo na Koroško, kjer se bo privadila samostojnemu delu, obenem pa spoznala razmere in ljudi ter se naučila nemščine.

je bil v odsotnosti oproščen, ker je sodišče smatralo, da ni imel pri tem nikakega zlega namena. Terezija Intihar pa je bila oproščena zaradi pomanjkanja dokazov.

10. Nastran Franc, župnik iz Horjula, je bil obtožen, da je v svojem domu brez dovoljenja imel 1200 kg eksploziva, nadalje, da si je prisvojil daljnogled, ki spada med predmete vojaškega plena, da je posojal denar in zahteval zanj oduške obresti in da je nakopičil v svojem domu 50 kg sladkorja in 10 kg belega mila. Sodišče je župnika oprostiti obtožbe. Glede eksploziva in glede kopčenja živili je bilo sodišče mnenja, da obtoženec ni izvršil nikakega nedovoljenega dejanja. Glede oduških obrestí in glede prisvojitve vojaškega daljnogleda je bil župnik takisto oproščen, ker sta bili omenjeni obdolžitvi popolnoma neosnovani.

zorilo v Mariboru z navdušenjem sprejeto komedijo Alessandra Stefanja »Grus goskac«.

— Tečaj za obrezovanje trte. Na sadjarški in vinarski šoli v Mariboru se prične 18., 20. in 21. marca po en tečaj za obrezovanje trte. Vsi trije tečaji bodo trajali po en dan in udeleženci bodo nudili vpogled v pravilno obrezovanje trt. Med poučnimi predavanji bodo videli udeleženci na praktičnih primerih, kako je treba obrezovati trte. Udeleženci morajo prinesiti s seboj trtne škarje in ostre nože.

— Rojstva, poroke in novi grobovi v Rimskih Toplicah in Laškem. Prejšnji teden so imeli v Rimskih Toplicah en porok, dve poroki in nov grob. Poročila sta se Fr. Smere iz Male Breze in Amalja Kranjc iz Mačkovec ter Mha Mejič iz Brezna in Roza Čadej iz Bukovja, umrla je pa Josipina Knez iz Marje gradec. V Laškem so pa imeli od 1. do 8. marca štiri poroke.

— Rojstva in novi grobovi v Slovenski Bistrici. V januarju in februarju je bilo v Slovenski Bistrici 32 porodov (en otrok je bil rojen mrtve), novih grobov je bilo pa 17. Porok je bilo 15.

— Dve nesreči. V neki mariborski tovarni zaposlenemu pomožnemu delavcu Josipu Ferschu, staremu 48 let, se je pripetila med delom težka nesreča. Več težkih kosov železa se je zavalilo nanj tako, da je zadobil hude notranje poškodbe in da mu je tudi glavo precej razmesarilo. 20mesečni sinček železnikarja Schutza Danijel se je poil s kropom in zadobil smrtno nevarne oklepine po vsem telesu. Oba so prepeljali z rešilnim avtom v bolnico.

— Dva dobrodelna koncerta v Laškem. Krajevna skupina Laško štajerskega Helmatbunda je priredila v dvorani hotela »Savinja« dva koncerta po želji. Oba sta bila v znamenju izredne darežljivosti udeležencev. Nastopila sta godalni in orkester na phala ter pevski zbor. Dvorana je bila polno zasedena. Koncerta sta vrgla za zimsko pomoč 4320,73 mark.

— Ustanovitve kulturnega krožka v Celju. V navzočnosti vodje kulturnega oddelka v zveznem vodstvu štajerskega Helmatbunda in okrožnega vodje Dorfmeisterja je bil 10. t. m. ustanovljen v Celju kulturni krožek. Član stranke Peteln je uvo doma govoril o politični odgovornosti kulturnega dela v splošnem. Veliko pozornost bo posvečal kulturni krožek pospeševanju kulture na kmetih in odstranitvi tujega vpliva. Vodja kulturnega krožka v Celju je dr. Herzog.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 17. marca: Jerica
DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Noč maščevanja
Kino Sloga: Sen vsakogar
Kino Union: Kapitan Tempesta
Razstava mojstra Fr. Kralja in generacije najmlajših v galeriji Obesnel na Gosposveti cesti, odprta od 9 do 18.

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Rosljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

dne 23. marca v Črnomlju za govedo in prašiče,
dne 23. marca v St. Jerneju za govedo in prašiče,
dne 24. marca v Stični za govedo in prašiče,
dne 24. marca v Grosupljem za govedo in prašiče,
dne 24. marca v Ljubljani za govedo in prašiče.

Bolgarija potrebuje mnogo žarnic

Bolgarija je storila zadnja leta mnogo na področju elektrifikacije. Medtem ko je znala celotna kapaciteta bolgarskih elektrarn leta 1926 samo 26.000 kw, je narasla do leta 1939 na 149.841 kw. Posebno močno je napredovala elektrifikacija severne Bolgarije in se je tu zelo povečala tudi kapaciteta elektrarn. Posledica tega razvoja je bila, da se je znatno povečalo povpraševanje po žarnicah, električnih aparatih itd. Bolgarije je uvozila leta 1937 26.390 električnih žarnic v vrednosti 9.207.743 levov, leta 1938 40.310 žarnic v vrednosti 14.521.618 levov, leta 1939 30.741 žarnic v vrednosti 10.210.652 levov in leta 1940 47.563 žarnic v vrednosti 17.970.320 levov.

Uvoz električnih žarnic je lani ponovno močno narasel. Vzrok je v predvsem ta, da hočejo imeti trgovci čimveč robe v zalogi. Na drugi strani se pa kažejo tudi posledice pomanjkanja petroleja in mnogi kmetje so zdaj z veseljem segli po električnih razsvetljavi, ki so se je prej v svoji konservativnosti branili. Tako se je povpraševanje po električnih žarnicah še povečalo.

Največ električnih žarnic dobiva Bolgarija že od nekdaj iz Nemčije. Leta 1940 ih je uvozila iz Nemčije 74 %. Uvoz iz Italije leta 1936 je bila ustanovljena domača tovarnica električnih žarnic »Belfa« ki je na ob koncu leta 1939 likvidirala, tako da je zdaj Bolgarija zopet v celoti navezana na uvoz žarnic iz inozemstva. Cene navadnih žarnic vseh znamk so enotne. Izgledi za uvoz električnih žarnic v Bolgarijo so slej ko prej zelo ugodni, ker elektrifikacija dežele hitro napreduje.

Morfij

Tajni svetnik Virchow je izpraševal nekoč slušatelje medicine. Obrnil se je k enemu in ga vprašal: — Bolnik ima hude napade žolčnih kamnov. Pokličejo vas k njemu. Kaj boste odredili, da mu za prvo silo olajšate bolečine?

— Morfij — je odgovoril kandidat.
— Prav, — je pritrdil Virchow. — Količno pa?
— 0,5 gr.
— Dobro. In katera je potem vaša naslednja naloga?
Kandidat je molčal.
— To je kaj enostavno — je na glas odgovoril Virchow. — Napišite mrliški list, kajti bolnik je umrl, ker ste mu dali preveč morfija.

V SOLI

— Ponavljam. — pravi učitelj — anonimnež je človek, ki hoče ostati neznan. — Kdo se pa smeje tu?
Glas iz razreda: Anonimnež.

Za smotrno pospeševanje dolenjskega čebelarstva

Zadnji čas je, da začnemo smotrno pospeševati dolenjsko čebelarstvo, ki je še marsikje zaostalo

Ljubljana, 17. marca

Prejšnji mesec smo v članku o dolenjskem čebelarstvu navedli po »Slovenskem čebelarju« nekaj podatkov, kako je razvito čebelarstvo v posameznih dolenjskih okrajih. Ob tej priliki naj še opozorimo na nadaljevanje razprave o dolenjskem čebelarstvu v »Slovenskem čebelarju«, ker je splošno zanimiva za gospodarske strani. Pisec A. B. se zavzema za smotrno pospeševanje čebelarstva na Dolenjskem ter predlaga v ta namen tudi nekatere ukrepe.

Dolenjec se je živo oprijel čebelarstva šele po odpravi tlače in desetine. Povedali smo že, da se je prej moral čebelar vedno bati, da mu bo graščak pobral večino medu in voska. Vendar tudi po odpravi tlače in desetine na Dolenjskem ni bilo toliko čebelarjev kakor na Gorenjskem, čeprav je imela Dolenjska bolj ugodno čebeljo pašo. Pisec domneva, da Dolenjec ne leži čebelarstvo tako v krvi ter da mu je v vlogarstvu prva ljubezen. Gorenjec je pa vnet za čebelarstvo.

Dokler niso bili uvedeni panji s premičnim satjem, so Dolenjci čebelarili s krajci, a v Beli Krajini, ki meji na Hrvaško, v slavnatih kočih. Krajci so še vedno zelo v rabi. A. B. panja so se oprijeli najprej najnaprednejši čebelarji, predvsem učitelji, duhovniki in večji posestniki. Zda pa je že lepo število naprednih čebelarjev na Dolenjskem med kmeti. Velikih čebelarjev pa z malimi izjemami na Dolenjskem ni. Tudi večjih čebelnjakov, kjer bi lahko prirejali čebelarske tečaje in praktična predavanja, ni.

Dolenjska čebela se ne razlikuje od gorenjske. V nekaterih krajih prevladuje čisto črna, brez križank.

Največ čebelarjev je v območju železnice od Grosuplje do Trebnjega, dalje v Ribniški dolini in v okolici Velikih Lašč. Najbolj napredni so čebelarji v okolici Velike Lašče—Dobropolje in pri Radhovi vasi. Tem okoliščinam bi bilo treba posvetiti največjo pozornost, kar bo tem lažje, ker tam že delujejo čebelarske podružnice. Potrebno bi bilo malo več živahnosti ter podjetnosti, da bi tam čebelarstvo še hitreje napredovalo. — Na Krškem polju ni napredka kakršnega si želijo, čeprav je tudi tam nekaj res umnih čebelarjev. V splošnem pa razmere niso zadovoljive. Usta-

novljenih je bilo že več podružnic, a živahnost organizacijsko delo se ni razvilo. Vzorno pa deluje novomeška podružnica in predvsem nji je treba pripisovati, da so se čebelarske razmere v okolici izboljšale. — Precej dobro se razvija čebelarstvo v Beli Krajini. Povsod prevladuje A. Z. panj. Lepih čebelnjakov s številnimi panji je precej. V krajih, kjer so razmere za razvoj čebelarstva posebno ugodne, se zdi, da čebelarstvo napreduje samo od sebe, brez posebnih zunanjih izpodbud. Čebelarska organizacija pa ni povsem zadovoljiva. Najdelavnejša in najbolj vztrajna je še črnomeljka podružnica, medtem ko je mnogo drugih podružnic že nekajkrat zaspalo.

Na Kočevskem so dani pogoji za razvoj čebelarstva in novi priseljenci se ga bodo lahko z uspehom oprijeli, če bodo dovolj delavni in sposobni. V pošto prihajajo predvsem kraji s svojo okolico: Koprivnik, Stanečji, Nemška Loka, Stari log, Grčarica, Kočevska Reka, Gotenice in Črnomelj. V drugih krajih je bolj revna čebelja paša.

V splošnem je bilo doslej za napredek dolenjskega čebelarstva premalo storjeno. Do neke mere morajo prevzeti krivdo tudi sami Dolenjci, ker niso pokazali dovolj podjetnosti, delavnosti in smisla za napredek. Med Dolenjci zda ni dovolj čebelarjev za vodilna mesta, pogrešajo zlasti dobrih predavateljev in organizatorjev. Pisec naglašja, da je zadnji čas, da bi začeli smotrno pospeševati čebelarstvo na Dolenjskem. Dosedanji način dela ne ustreza in ne more roditi trajnejšega napredka. Osrednje društvo naj bi se oprijelo dela z vso vnetostjo, da bi dolenjsko čebelarstvo primerno napredovalo. Pisec pravi, da je že večkrat predlagal, naj bi se področje čebelarskega dela razdelilo na župe. Vsaka župa bi obsegala podružnice določenega okoliša, na primer ribniška župa, stiška, trebanjska, novomeška, belokranjska itd. Župa bi imela svojega vodnika, organizatorja, nadzornika in nekakega župana, ki bi skrbel za čebelarški napredek v župi, organiziral s pomočjo podružnic predavanja in tečaje, poučeno izloče, opozarjal osrednje društvo na potrebe svojega področja in zastopal interese podružnic. — Ta predlog je vreden vsakega, da bi razmišljali o njem.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 21. z dne 14. marca 1942-XX. objavlja zakone in ukaze Kraljevine Italije: zakon z dne 26. januarja 1942-XX št. 80. — Oprostitev od plačevanja šolskih taks in dodatnih taks za slovenske slušatelje, prihajajoče z ljubljanske univerze, če se radi dopolnitve svojega študija vpisujejo na univerzah Kraljevine. Naredbe Visokega Komisarja: določbe za prihajanje v mesto Ljubljana in za odhajanje iz mesta; spremembe besedila za prisego županov in podžupanov; sestavo pokrajinske komisije za policijsko konfiniranje; nedeljsko delo v premovalnikih; cene enotnemu obedu v gostinskih obratih in podaljšanje prometnih dovolil za potniške avtomobile in motocikle brez priklole in z njo na bencinski pogon.

— Sporazum med Italijo in Vatikanom. V prostorih kardinala državnega tajnika Vatikanke države je bila v soboto podpisana pogodba, s katero je bil podaljšani sporazum, sklenjen med Italijo in Vatikanom, glede priznanja in ureditve s strani Italije ukrepov cerkvenih združenj brez upoštevanja civilnih zakonov. S sporazumom, ki je bil podaljšani za tri leta, se nudi možnost cerkvenim društvom, da v tem roku spravijo ta dejanja v sklad s predpisi civilnega prava. Pogodba je podpisal za Vatikan dr. kardinal Maglione, za Italijo pa njen novi poslanik pri Sveti Stoli: Guariglia.

— Za nad 47 milijonov novih poljedelskih zgradb, S podporo države so bile od 1. januarja do 28. februarja letos zgrajene naslednje kmetijske zgradbe: 488 novih hiš za koloniste, sposobnih sprejeti pod svojo streho 524 družin; za te hiše je bilo poročeno 35.165.541 lir. Nadaljenih 45 hiš je bilo povečanih in razširjenih za skupno vsoto 2.793.990 lir, tako da morejo sedaj sprejeti večje število družin. 179 hiš je bilo popravljenih in obenem povečanih; izboljšali so se s tem zlasti pogoji bivanja v njih. Ta popravila so stala skupno 9.710.749 lir in so šla v korist 190 družin.

— Tudi lignit bo racionaliziran. V zvezi s predpisi, ki jih je izdalo Ministrstvo za korporacije, bi s aprilom v italijanskih pokrajinah racionalizirano tudi razdeljevanje lignita. Zadevni predpisi so podobni tistim, ki že veljajo za uvožen premog, za domač premog in za koks. Vse trditve, ki se pečajo s prodajo lignita, ga od prvega aprila ne bodo mogle dobiti več drugače kakor s predložitvijo zadevnih odrezkov, ki jih bo izdalo Ministrstvo za korporacije.

— Inventariziranje vseh suknjenih proizvodov. Po sklepu odbora za koordiniranje prehrane in cen je bila vsem industrijskim in obrtnim podjetjem, ki se bavijo s proizvodnjo suknja, naložena dolžnost sestave inventarja za vsa tipizirana in netipizirana suknja in tkanine, ki so v njihovi posesti, kakor tudi tistih, ki so jih zaužili tretjim v delo ali pa z drugimi smotri. Inventar se mora nanašati na stanje, kakršno je bilo v nedeljo 15. marca. Trditve morajo izročiti inventarje oblastem do 31. marca, tudi če nimajo nobenega suknja na zalogi ali v delu.

— Epilog nesreče na avtomobilski cesti. Industrijec inž. Vittorio Orsenigo je vozil 22. junija 1939 prihajajoč iz Fagnana Olona po avtomobilski cesti s svojim avtomobilom. Z njim v vozu sta bila tudi kemik Pietro de Michel in inž. Remo Rossi. Nenadoma pa je izklesal oblak nad vodilom in vozilo je zavilo na levo ter se zaletelo v polnem zalezu v avto, ki je vozil v nasprotno smer. Ta je bil lastnik neke tovarne iz Torina in ga je šofiral 45letni Achille Rivolta. Z njim so v vozilu sedele še tri osebe: Ines Bagheti, Erminio Buekline in Roma Rivolta. Trčenje je imelo žalostne

posledice. Roma Rivolta in Achille Rivolta sta kmalu zatem umrla, kar jima je počila lobanja. Pietro de Michel si je zlomil desno nogo, inž. Rossi je dobil večje poškodbe na glavi in po drugih delih telesa. Baghetijeva je odnesla zlom lence in leve rame. Buekline poškodbe na nosu in čelu in inž. Orsenigo lahke poškodbe po obrazu. Na podlagi izsledkov preiskave in mnenj strokovnjakov in izvedencev je bil inž. Orsenigo klican na odgovor pred sodišče. Državni tožilec ga je bremenil krivde dvojne usmrtnitve po malomarnosti, med tem ko je bil za telesne poškodbe med preskavo amnestiran februarja 1940. Razprava je bila v soboto v Milanu in inž. Orsenigo se je zagovarjal, trdeč, da je prišlo do trčenja po nesreči, za katero ne more biti odgovoren. Med vožnjo da mu je nenadoma postalo slabo. Njegove navedbe je dopustil kot možne in verjetne tudi izvedenec zdravnik, ki je obtoženca preiskal. Sodišče je na podlagi njegovega mnenja in zaradi pomanjkanja drugih dokazov za njegovo krivdo inž. Orsenigo opustilo.

— Rekord zvestobe in dela. V Strambnu Romanu v pokrajini Aosta so prejšnji teden slovesno praznovali nevsakdanji rekord dela in zvestobe. Pri notranji liari Tomasu Nicoli je že 75 let v službi kot gospodinska pomočnica 95letna starka Lorenza Scuffia. Starka je torej praznovala ne samo pomemben praznik dolgega življenja, temveč tudi praznik nepretrgane službe pri enem delodajalcu. K notarju je stopila v službo že v rani mladosti in je do današnjih dni spremljala rojstva, življenje in smrti že mnogih družinskih članov, ki jim je bila čisto mati, sestra in vdana svetovalka. Starka je še zelo dobro ohranjena in se ne spominja, da bi bila v vsem svojem življenju bolna niti en dan.

— Vtist kajenzca, ki je bil obsojen na do smrti roko. Nedavno je bil izpuščen iz zaporov Vito De Palma, doma iz Barija, ki je bil obsojen na do smrti roko in je presedel v zaporu 50 let. Sedaj je star 65 let in skrbi zanj zavod za onemogle. Na vprašanje novinarja, ki ga je obiskal, je povedal, da je bil vseh 50 let, ki jih je prebil v zaporu izvrstnega zdravlja, čim pa se je vrnil v svobodo k svoji družini pa je zbolel, tako da so ga morali spraviti v zavod za onemogle. Pripravoval je tudi, kako ga je presenetil napredek sodobnega življenja v času, ko je bil za zameženi oml. Najbolj se je čutil izredni hitrosti vlakov, visokim stavbam in vsemu ritmu sodobnega življenja v mestih. Zlasti z njim se nikakor ni mogel sprijazniti. Letala niso napravila nanj nobenega posebnega vtisa, ker mu je uspelo videti jih skozi svoje celično okence.

— Sin proglašen za pogrešanega se je vrnil domov. Že dlje časa je živel družina Glacomettija da Casacorga iz Vedelaja v velikih skrbah za svojega sina Carla, ki se je hrabro boril na bojišču v severni Afriki. Bil je padel in pripadal je skupini prostovoljcev. Po neki letalski akciji so izgubili vsako sled za njim in oblastva so ga proglašila za pogrešanega. Nena- vado pa je bilo veselje staršev, ko se je njihov sin te dni nenadoma pojavil med hišnim vrati. Mati, ki ga je objokovala že kot mrtvega, se je po prvem objemu ok- svestila od sreče, da si je ljubljani sin vrnil živ in zdrav.

— Framasonska razstava v Osljaku. Otvoritve framasonske razstave v Osljaku, ki je pod pokroviteljstvom vodje nemške narodne skupine Altgayerja, sta se udeležila zastopnik Poglavnika ministrstva in zastopnik nemškega poslanstva legatski svetnik dr. Koller. Slednji je govoril o vlogi židovstva in njegovih padajev framasonstva in boljševidov, potem je pa

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Slavna Sen Benellijsa posvetila na filmskem platnu

Noč maščevanja

Amedeo Nazzari — Clara Calamai — Osvado Valenti itd.

KINO UNION • TELEFON 22-21

Prekrasen film o slavni benediktanske zgodovine, epopeja junstva iz vseh patrijotizma

Capitan Tempesta

Odis Duranti, Carla Candiani, Adriano Rimoldi, Carlo Ninchi

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Izvrstna filmska zgodba o mladem najbojniku

Sen vsakogar

Dina Galli, Germana Padellari, Gino Cervi, Edvardo de Filippo

Film, ki odkriva vso toploto družinskih odnosov.

otvoril razstavo in jo izročil v varstvo hrvaški državi. Minister Tortić je v svojem govoru izrazil veselje in ponos hrvaštva, da se lahko ramo ob rami z Nemčijo in njenimi zaveznički bori proti svetovnemu židovstvu, ki je tudi sovražnik Hrvaške, potem je pa proglašil razstavo za otvorenjo.

— **Prepoved točenja alkoholnih pijač v Zagrebu.** Od 15. marca do 31. oktobra, ko delajo ljudje na polju, je v zagrebškem okraju prepovedano od 7. do 19. zahajati v lokale, kjer se točijo alkoholne pijače. Mladoletni do 18 let sploh ne smejo zahajati v take lokale.

— **Nemški pesnik Bruno Brehm v Zagrebu.** Kot gost nemško-hrvaške posredovalnice Nemške akademije je v ponedeljek zvečer nemški pesnik Bruno Brehm čital pod okriljem Ljudske univerze odlomke iz svojih del. Vodja nemško-hrvaške posredovalnice šolski svetnik Alois König je pozdravil pesnika v imenu Nemške akademije in hrvaških prijateljev. Med drugimi je prečital Brehm iz rokopisa razglabljanje o razmerah v Sovjetski Rusiji ter ugotovil, da mora propasti tam vsak kdor ne izgubi svoje duše.

— **Nov škof v Banatu.** V nedeljo ob 10. dopoldne je ustoličil vodja cerkvenega znanjega urada nemške evangelijske cerkve v Berlinu Theodor Heckel novega škofa za Banat Franca Heinla.

— **Hrvaško notranje posojilo.** Hrvatski finančni minister je izdal uredbu o drugi seriji državnih bonov v znesku 922.415.000 kun. Ker je prva serija daleč preokročila dve milijardi je dobilo finančno ministrstvo s tem možnost izdati za tri milijarde kun državnih bonov. Državni boni druge serije zapadejo v treh, šestih in 12 mesecih in se bodo obrestovale po 2½, 3½ in 4½. Emisija se prične 20. marca.

— **Hrvaško mlekarstvo.** Hrvatska pridobi letno 825.000.000 litrov mleka. Od tega odpade 86,2% na kravje, 10% na ovčje in 3,8% na kozje mleko. V maslo in sir se predela 30 do 40 milijonov litrov mleka.

— **Vojni muzej v Zagrebu.** Domobranski minister maršal Kvaternik je izdal uredbu o ustanovitvi vojnega muzeja v Zagrebu. Zakon o novem muzeju izide še letos.

— **Poglavnikov glavni stan ustanovljen.** V Zagrebu je bil te dni ustanovljen Poglavnikov glavni stan, ki so v njem zastopnik notranjega ministrstva, ravnavalec za javno varnost in red, zastopnik domobranstva, orožništva ter ustaške in železniške milice. Poveljnik glavnega stana je maršal Kvaternik. V tozadevni naredbi je rečeno, da bo izdal glavni stan vse potrebne ukrepe, da se zagotovi v državi mir in red. Odredbe glavnega stana so merodajne za vso oboženo silo in tudi za vse v poštev prihajajoče civilne oblasti.

— **Hrvaška gospodarska knjižnica.** Uradništvo hrvaškega gospodarskega glasila »Gospodarsko« začne skupaj s propagandnim uradom nemškega gospodarstva izdajati razne publikacije pod skupnim naslovom »Hrvaška gospodarska knjižnica«.

— **Hrvaška zgradi tovarno modre galice.** Poročali smo že, da namerava Hrvatska za lastne potrebe zgraditi tovarno modre galice. V ta namen so bili že lani v juniju popisani vsi vinogradi, da bo mogoče ugotoviti, koliko bo treba modre galice poleg doma izdelane še uvažati.

— **Nadaljevanje regulacije Save.** Čez zimo so morala počivati dela na regulaciji Save pri Zagrebu. Zda so začeli zopet delati. Računajo, da bodo do konca tekočega leta pridobili z regulacijo v tem odseku 10.000 ha rodovitne zemlje.

— **Dva dimnikarja dobita službo.** Z izselitvijo dimnikarskih mojstrov Asolija Josipa in Verderberja Aleksandra iz Kočevja v Nemčijo sta se izpraznila dva dimnikarska okoliša v Kočevju, ki sta zdaj razpisana. Prošnje je treba vložiti v 30 dneh neposredno pri okrajnem načelnstvu v Kočevju.

— **Za pospeševanje našega čebelarstva stori mnogo »Slovenski čebelar«.** Kar sprevidimo tudi iz 3. in 4. številke, ki sta pravkar izšli. Kljub varčevanju s papirjem to strokovno glasilo ni mnogo izgubilo. V dvojni številki je zbrano mnogo tehničnih in zanimivih gradiv, ki ga z zanimanjem prečitamo, četudi se ne pečajo s čebelarstvom. Posebej je treba opozoriti na uvodni članek, ki vsebuje mnogo koristnih pobud, kako bi bilo treba izboljšati čebeljo pašo. Čebelarji naj skrbno prečitajo članke »Od česa je odvisna količina zimske porabe živeža«. Predvsem začetnikom je namenjen članek o nabavljanju čebel. V nadaljevanju je izšla zanimiva razprava o dolenjskem čebelarstvu. Iz članka »Lastnosti pravega čebelarja« zvmemo, kakšen bi naj bil vzoren čebelar. Nadaljuje se obširen zelo poučen opis raznih načinov čebelarjenja in v njem je navedena Armbrusterjeva posebno zanimiva razprava o kranjskem čebelarstvu in o našem slovitom čebelarju Janši. List objavlja še mnogo poučnega in zanimivega gradiva. Da je ves prostor bolj izrabilen, poslej list nima več ovitka.

— **Sadjar in vrtinar redno izhajata.** Zda je izšla tretja letonška številka tega dobrega glasila za pospeševanje sadjarstva in vrtinarstva. Zda, ko morajo tudi revije varčevati s prostorom, vsebuje SV vendar mnogo poučnega gradiva. Članke so pripevali znani strokovnjaki. Na uvodnem mestu piše znani sadjarski strokovnjak M. Humek v članku »Kaj je zda najbolj potrebno o programu naših sadjarjev letos«.

Članek A. Flega »Čuvajmo orehe« bi bilo treba posebej priporočiti kmetom, naj bi ga skrbno prečitali. M. Humek je napisal tudi članek »Dva dolenjska bisera«, kjer omenja dolenjsko voščenko in masovnico in priporoča, naj bi ju širili povsod, kjerkoli jima prijata lega in zemlja. Ing. Fr. Janežič piše o pršicah, zajedalkah na sadnem drevju. Ing. C. J. daje navodila o setvi v toplo gredo. M. Juvan opisuje por. C. J. priporoča gnojenje z umetnimi gnojili. Cita Hribar, ki je že pisala zelo zanimivo o naših kakovostnih zelenjadnicah, je prispevala še en članek o Krakovčanih. C. J. piše o zelenjadnem izboru in letošnji setvi. Sadjarji in vrtinarji najdejo v listu še mnogo koristnih nasvetov o delu ob začetku pomladi.

— **Nov carinski ažio v Srbiji.** Od 9. februarja je bil carinski ažio v Srbiji določen na 1500%. Ta ažio velja za vse blago, od katerega se do 8. februarja ni plačevala nobena carina.

— **Bivši jugoslovenski kovanci izgube veljavo.** Bivši jugoslovenski kovanci po 50, 20 in 10 din izgube na ozemlju vojaškega poveljstva v Srbiji 19. t. m. veljavo in prenehajo biti zakonita plačilna sredstva. Srbska Narodna banka jih bo zamenjavala še do 2. aprila. Po potrebi se bo ta končni termin v posrednih pokrajinah podaljšal. Nakup ali prodaja kovancev ter njihova uporaba kot plačilnega sredstva se bo po 19. marcu kaznovala.

— **Pravice vdov do invalidnine.** Bivša uredba o invalidnih je določala, da teče invalidnina vdovom od dneva smrti osebe, od katere izhajajo pravice. Vdove po invalidnih si večkrat niso na jasno do kdaj jim pripada invalidnina. § 55. bivše invalidske uredbe določa, da pripadajo invalidnina in doklade vdovi do smrti ali do ponovne omočitve. Napačno pa bi bilo misliti, da izgubi vdova s ponovno omočitvijo vse pravice. Res nima več pravice do invalidnine, pač pa do dote. Člen 59 bivše invalidske uredbe pravi: Vdovi, ki ugasne pravica do invalidnine s ponovno omočitvijo, se izplača kot dote dvoletna invalidnina z doklado, ki ji pripada takoj ko vloži dokaze, da se je poročila.

— **Nesreče.** Kako zelo vpliva vreme na število nesreč, sprevidimo iz tega primera: v soboto se je ponesrečilo na cestah in hodnikih nešteto ljudi zaradi poledice — mnogih niso niti prepehali v bolnico in ostali so v domači zdravniški oskrbi — včeraj sta se pa na prostem v Ljubljani ponesrečila le dva. Tako je padla na hodniku 81-letna mestna uboga Marija Blumauer in si zlomila levo. Prav tako si je zlomil levo pri padcu 32-letni Alojz Groznik, stražnik iz Ljubljane. Na kirurški oddelku ljubljanske bolnice je bil sprejet včeraj še Vladislav Bokavšek iz Sreberja. Tovariš mu je po nesreči, ko sta cepila drva, odsekal tri prste leve.

Iz Ljubljane

— **Smrt uglednega ljubljanskega odvetnika.** Umri je po daljšem bolehanju ugleden ljubljanski odvetnik dr. Josip Oepuder. Pokojnik je bil splošno znan ne samo v Ljubljani, temveč tudi po drugih krajih Ljubljanske pokrajine. Rojen je bil v Ljubljani, kjer je tudi dovršil gimnazijo, potem je pa odšel študirati na Dunaj. Kot odvetnik se je naselil v Ljubljani in si uredil s svojo ljubljeno soprogo gospo Cenko vzorno domače ognjišče. Živo in z veliko vnetostjo je posegal tudi v prosvetno in javno življenje. Kot moža odkritega značaja ga bodo ohranili v najboljšem spominu vsi prijatelji in znanci, ki jih je imel med nami mnogo. Težko prizadeti soprogi in sorodstvu naše iskreno sožalje!

— **Skrbnik palače Bafa v Ljubljani.** Okrajno sodišče v Ljubljani bi moralo izročiti trditvi Bafa odločbo Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 13. februarja 1942-XX. v zadevi dovršitve stavbnih del na palači Bafa. Ker je pa bivališče predstavnikov lastnice v inozemstvu in neznan, se postavlja za skrbnika advokat v Ljubljani dr. Jernejčič-Frlan Mija, ki jo bo zastopala na njeno nevarnost in stroške, dokler se ne oglasi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

— **Štrokevna nadaljevalna šola za umetne in moške oblačilne obrti v Ljubljani.** Zgornja šolska naroča svojim učencem, naj si takoj nabavijo pri pristojni stražnici redno prepustnico za prehod kontrolne črte v šiški radi obiska šole. — V ponedeljek 23. t. m. ob 14. bo spet redni pouk, ki je za vse prizadete vajence strogo obvezen.

— **Iz Rdeči križi poročila.** V tajništvo poizvedovalnega oddelka naj se javijo: Benko Marica, Bezenšek Dominik, Boršek Boža, Bregant Boris, dr. Breščič Lojze, Čopič Vencelav, Drčar Ernest, Fortič Bojan, Gabrijeleč Mira, Greif Ivan, Horvat Tatjana, Hude Cvetka, Justin Blaž, Jagodič Vojko, Jaklič Helena, kaj Marija, Kočvar Marija, Kočvar Ivan, Kovaljski Julijan, Kramar Jožef, Kraus Artur, Lah dič Vojko, Jaklič Helena, kaj Marija, Kodričan Danilo, Rajhman Zlatka, Rant Reza, Smerkolj Marija, Sreznik Ana, dr. Šijanec, Štefančič Franc, Tršan Jakob, Vidmar Franc, Vidmar Tončka, Zajc Boris, Zavašnik Mara, »Zena in dom«.

— **V tajništvo poizvedovalnega oddelka.** Naj se zgodi Vidič Franc ali koderkoli, ki kaj ve o njegovi usodi. Bajje se je ponesrečil meseca decembra 1941 na železniški progi v okolici Novega mesta.

— **Iz Prihodnjih koncertov v veliki Filharmonični dvorani** bo v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 18.30. Koncert priridelita vodstvo Institut za ital. kulturo in Glasbena Matica. Nastopila bo odlična mlada pianistka Rosana Bottal. Na sporedu so skladbe naslednjih avtorjev: Vivaldi, Chopin, Musella, Pick-Mangialilli, Liszt. Koncertne vstopnice so v predprodaji od jutri dalje po običajnih koncertnih cenah v Knjižarni Glasbene Matice. Člani italijanskega kulturnega instituta dvignejo janko vstopnice v tajništvo instituta do sobote, 21. t. m. do 13. ure. Natančni spored in druge podrobnosti objavljamo.

Obnovite naročnino!

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

Kakovostna žarnica proizvajana v Milano v tvornici trdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

Iz Trebnjega

— **Delitev valilnih jajc.** Okrajno glavništvo bo tudi letos priskrbelo valilna jajca stajerske kokoši. Ker je stajerska kokoš po svojih gospodarskih lastnostih najboljša za naše razmere, priporočamo, da se zainteresirani za prejem valilnih jajc prijavijo pri občini.

Tečaj za občinske tajnike

Tečaj za pouk o vođenju registra prebivalstva se prične v petek, dne 20. t. m. ob 9. dopoldne.

Radio Ljubljana

SREDA, 18. MARCA 1942-XX

Ob 7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Peta glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Golob-Adamčev duo na harmoniko. 12.40: Koncert pianistke Eve Bonzagni. 13: Napoved časa in poročila v italijanski. 13.15: Komunikacija Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Orkester pod vodstvom Angelinija. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Opera glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert Lumbardjevega vokala, kvarteta. 17.35: Filmska glasba, orkester pod vodstvom Zeme. 19: Tečaj italijanske, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Simfonična glasba. 20: Napoved časa in poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Koncert organista Pavla Rančigaja. 21.10: Vesti v slovenščini. 21.20: Pesmi in melodije. 21.40: Koncert pod vodstvom Morellija, v odmoru predavanje v slovenščini. 22.45: Poročila v italijanski.

CETRTEK, 19. MARCA 1942-XX

Ob 7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Labka glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 11: Peta glasba, v bazilici sv. Pavla v Romi. 12.15: Ažmanov kvartet na pihala. 12.40: Ambrosianov trio. 13: Napoved časa in poročila v italijanski. 13.15: Komunikacija Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca; orkestralna glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Prenoš iz Nemčije. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Nove gramofonske plošče Cetra. 18: J. Ahčan: Koristi nasveti in navodila o čebelarstvu (kmetijski predavanje v slovenščini). 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Kmečki trio. 20: Napoved časa in poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.50: Klasični orkester pod vodstvom Martja Figuera. 21.25: Predavanje v slovenščini. 21.35: Orkester pod vodstvom Angelinija. 22.10: Koncert pianistke Emme Contestabile. 22.45: Poročila v italijanski.

Naše gledališče

D R A M A

Torek, 17. marca ob 17.30: Lepa pustolovina. Red. Torek.
Sreda, 18. marca ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Red. Sreda.
Četrtek, 19. marca ob 14.: Princceva in pastirček. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Ob 17.30: Zaljubljena žena. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.
Drama pripravila v režiji Milana Koščka uprizoritev tridejanske veseloigre, ki sta jo napisala Bernauer in Oester »Konto X«. Misteriozni »Konto X«, ki ga je iznašel zaljubljen advokat, da lahko pomaga obubožani rodbini, katere hčer ljubi, daje mnogo povoda za zabavne prizore.

O P E R A

Torek, 17. marca ob 17.: Orfej in Evridika. Premiera. Red. Premierski.
Sreda, 18. marca ob 16.30: Evgenij Onjegin. Red. B.

Premog — drva — oglje

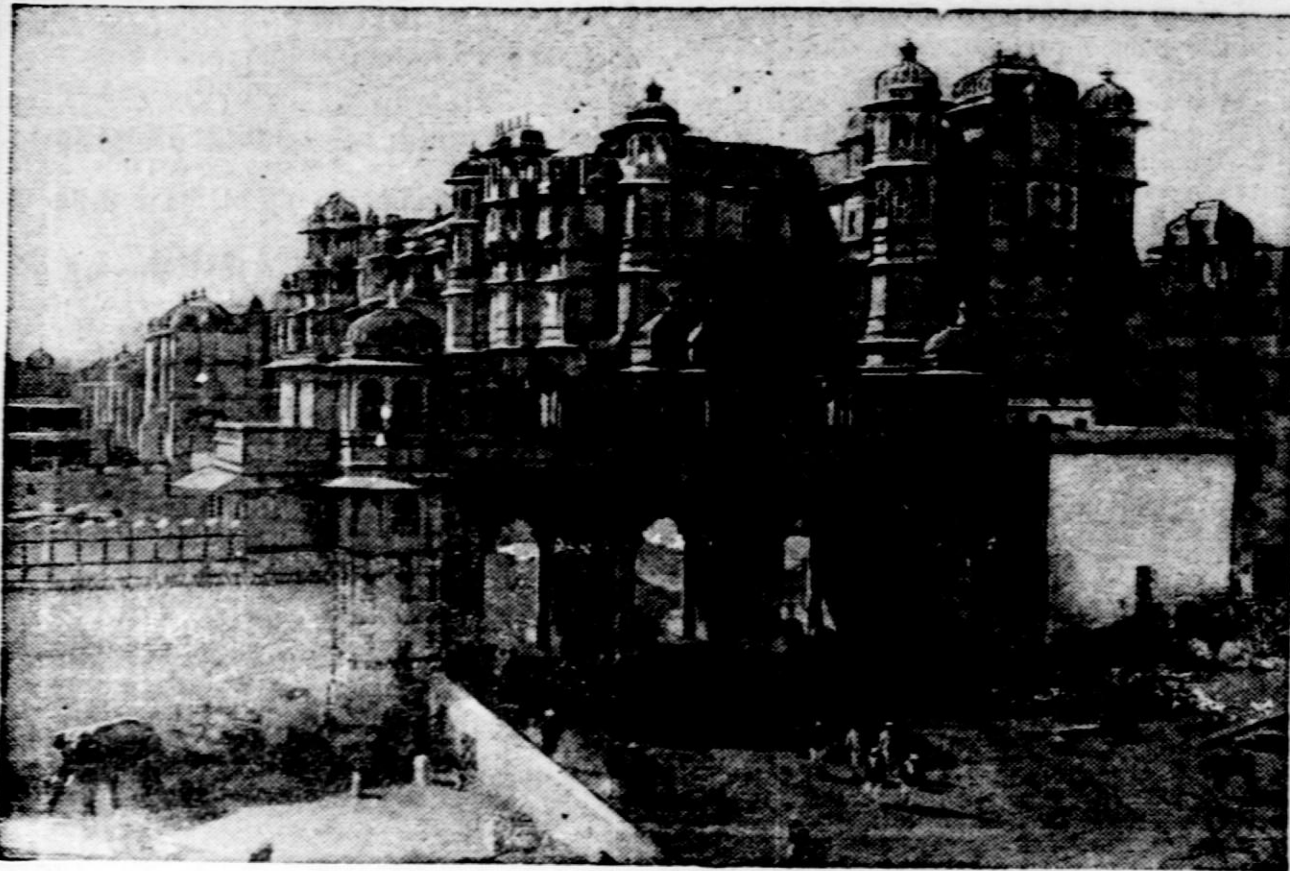
specialno oglje za generatorje vedno na zalogi pri

Resman Lojze

LJUBLJANA, CESTA 29. OKTOBRA (RIMSKA) 21 — Telefon 44-9

Nekaj splošnega o Indiji

ki so jo zadnji dogodki potisnili v ospredje zanimanja vsega sveta

Indija: palača Udalpurskega maharadža

Zasedbo dela Burme, vsega Malajskega polotoka, Singapura in Sumatre ter s perzijsko pogodbo s Tajsko je dobila Japonska v roke ves vzhodni rob Indijskega oceana in stoji tako na morju, na suhem in v zraku neposredno pred vrati Indije. Indija, ki je že od nekdaj vzbuja zanimanje vsega sveta, ni delovala v običajnem pomenu te besede, temveč del sveta. Oba velika južnoazijska polotoka — Prednjo Indijo podobno ogromnemu trikutu in Zadnjo Indijo podobno slonovi glavi, z dolgim rilcem bi lahko z isto pravico obravnavali iz zemljepisnega vidika kot samostojen kontinent; kakor obravnavamo Evropo že davno. Zlasti prednja Indija, zgodovinska Indija v pravem pomenu besede, je v pogledu zemljepisne lege, podnebja in prebivalstva nekaj posebnega. Tu sicer žive različne rase in plemena tako da o enotnem indijskem narodu ne moremo govoriti, kakor tudi ne moremo govoriti o evropskem.

Pač pa lahko govorimo o indijski narodni skupnosti. Pretežna večina Indijcev se namreč zaveda skupne usode Indije in njene skupne poslanstva. Ta zavest je od leta do leta globlja. Prebivalstvo Indije govori okrog 220 različnih jezikov in narečij, torej mnogo več kot prebivalstvo Evrope. Toda večina teh jezikov je omejena samo na manjša plemena ali pa gre zgolj za narečja večjih jezikovnih področij. Na drugi strani pa ima Indija v hindostanščini jezik, ki ga razumejo skoraj vsi, ki je za politično edinstvo prebivalstva že zdaj največjega pomena.

Prednjo Indijo loči od azijskega trupa najvišje pogorje Himalaja, segajoče nad 3000 km daleč na jug v tropični pas in tropično vročino Indijskega oceana. S pripadajočim otokom Ceylonom meri okrog 4.700.000 kv. m in je torej približno tako

velika, kakor Evropa brez evropskega dela Rusije. Njene severne meje se dotikajo prednje in centralno-azijskih dežel in segajo tja do Kitajske ter zadnje-indijskih držav. Pustinja in pragozdovi, džungle in močvirja, pogorja in velike rodovitne nizine, izsušene stepe in močvirne reke, revščina in neprecenljiva naravna bogastva samotne naselbine, velika razgibana mesta, najprimitivnejša plemena in najmodernejše poslovno vrvenje, bogastvo in izobilje privilegiranih kast in nepopisna beda brezpravnih nižjih slojev, to je Indija. Nad 388 milijonov prebivalcev šteje. Ljudi bi pa živelo v tej pravilni tropični deželi še mnogo več, če bi ne razsajale med njimi epidemije in lakota, ki močno zadržujejo naraščanje števila prebivalstva. Izmed mest so najpomembnejša Kalkuta z 1.500.000 prebivalci, Bombay z 1.300.000 in Madras, ki ima nad 500.000 prebivalcev.

Prastara in zelo pestra je zgodovina Indije. Ze pred 5000 leti so prišli s severa azijski narodi in si podvržili domače prebivalstvo. Ti narodi so se pomešali med seboj in tako so nastale mnoge nove rase, ter socialne stopnje, ki so privedle do delitve prebivalstva v kaste tako značilne za indijsko kulturo. Velike politične tvorbe so nastale in zopet izginile, mogočni vladarji so ustanavljali države in jim dajali zakone. Mongolski in tatarski osvajalci so ustanovili mogočne države in dali indijski življenju nove pobude. V časih starega Egipta in pozneje med orijentaljsko antiko je navezala Indija stike z zapadom. Aleksander Makedonski je zahrepenel po čarih in skrivnostih Indije. Tudi grška kultura je našla pot v Indijo. Rimljani so bili v živahnih stikih z indijskimi trgovci. Tudi v srednjem veku stiki med Indijo in zapadnim svetom nikoli niso prenehali.

Indija je duhovno obogatila ves svet. Tam so nastale filozofske in verske ideje, ki so vplivale na mišljenje vsega človeštva. Posebno pestro se je izoblikovalo v Indiji versko življenje. Nastal je verski sistem hinduizem, tesno povezan z indijskim življenjem. Iz njega se je razvil v petem stoletju budhizem, ena najplemenitejših ver, luč in moč vzhodne Azije od severa do Kitajske in Japonske. Razen Ceylona so pozneje izpodrinile hinduistično brahmanično struje nauk o Budhi iz prednje Indije. Pač se je pa začelo v 9. stoletju širiti mohamedanstvo. Zdaj je v Indiji okrog 266 milijonov pristašev hinduizma, nad 83 milijonov mohamedanov, kristjanov pa samo 6 do 7 milijonov.

Pod mohamedanskimi vladarji, ki so se imenovali moguli, je doživelo prebivalstvo Indije v 16. stoletju velik politični vzpon. Obenem so pa začeli posegati v Indijo tudi Evropani, hrepeneči po njenih tropičnih zakladih. Prizadevanje najti pomorsko pot v Indijo je privedlo do odkritja Amerike, ki so jo imenovali prvotno zapadna Indija, misleč, da so stopili na indijska tla. Indiji so prinesli stiki z Evropo mnogo nesreče in zla. Ze Portugalci, Španci in Holanđci so prinesli v 16. in 17. stoletju v Indijo več slabega kakor dobrega. V 18. in 19. stoletju je prišla Indija v roke angleške vzhodno indijske družbe in sredi

Indija — zadnja ženske nosijo obroče

preteklega stoletja so prišle dežele prednje Indije kot cesarstvo Indija pod angleško krono, in tako so bile državnopravno priključene angleškemu svetovnemu imperiju.

joče občinstvo je zelo zadovoljno z njimi, saj so vjudni in postrežljivi, pa tudi po obliki se močno razlikujejo od mnogih svojih moških prednikov. Posebno ženski svet je vesel te izpremembe v tramvajskem prometu, ker je zdaj vožnja prijetnejša in kratkočasnejša. Studentje dobro poznajo mesto in potujočemu občinstvu prav radi in lahko postrežejo z vsemi potrebnimi informacijami tako, da so ljudje tudi v tem pogledu zadovoljni z novostjo v tramvajskem prometu. Zanimivo je, da ljudje v tramvajih celo rajši ubogajo študente kakor poklicne sprevodnike. Zdaj je mnogo manj prerivanja in gneče na prehodih kakor prej, ko so poklicni sprevodniki pogosto zaman prosili občinstvo, naj se pomakne naprej, da dobe prostor tudi drugi potniki. Vse to stori mladi, nasmejani in prijazni obraz. Na drugi strani pa znajo ljudje tudi ceniti žrtve, ki jih doprinaša učeča se mladina s tem, da je zamenjala šolske klopi in predavalnice z delom v praktičnih poklicih. Mnogi študentje so tik pred maturato in morajo se študirati, ko pridejo iz službe domov.

Zeppelinova razočaranja in uspehi

Šele tretji njegov zrakoplov je odkupila država v vojaške svrhe

Sredi prve svetovne vojne, 8. marca 1917, je umrl izumitelj po njem nazvanega zrakoplova in neumorni pionir nemškega zrakoplovstva grof Ferdinand Zeppelin. Zdaj sicer ne letajo nemški Zeppelin nad Londonom in tudi v Afriko ni krenil noben nemški zrakoplov kakor med prvo svetovno vojno, vendar so se pa vsi nemški listi v obširnih člankih spominjali grofa Zeppelina ob 25 letnici njegove smrti.

Grof Zeppelin je bil rojen 8. junija 1838 v Constanzu. Bil je vojak z dušo in telesom. Ko je dovršil vojno akademijo v Ludwigsburgu, je postal leta 1858 poročnik in udeležil se je kot opazovalec severnoameriške državljanske vojne. Po vojni proti Franciji leta 1870-71, se je lotil načrta zgraditi zrakoplov, ki bi ga lahko v nasprotju z balonom človek sam vodil po zraku. Leta 1891 je bil kot general vpokojen in potem je posvetil vse svoje znanje zgraditvi zrakoplova, čeprav je natekel pri tem na mnoge ovire, nerazumevanje in razočaranja.

Leta 1895 je imel grof Zeppelin pripravljen prvi načrt in dobil je patent. Kmalu je pa sledilo veliko razočaranje. Po cesarju imenovana komisija strokovnjakov je namreč Zeppelinov načrt zrakoplova odklonila. Toda Zeppelin ni izgubil poguma. Ustanovil je lastno družbo za gradnjo zrakoplovov in sam je prispeval polovico svojega premoženja. 2. junija 1900 se je dvignil prvi Zeppelinov zrakoplov »LZ 1«. To je bil razveseljujoč uspeh. Toda pokazal so se mnogi tehnični nedostatki tako, da je Zeppelin svoj prvi zrakoplov razdelil in zgradil novega. 17. januarja 1906. se je pa

moral njegov drugi zrakoplov, ki se je bil prvič dvignil v zračne višave ob koncu leta 1905, med nevihto spustiti na tla in bil je uničen. Pa tudi ta udarec ni mogel vplivati na Zeppelina tako, da bi bil svoje prizadevanje opustil. Zgradil je tretji zrakoplov, ki je nastopil svojo prvo pot 9. oktobra 1906. Ta čas se je bila začela javnost zanimati za Zeppelinove zrakoplove in tudi uradni krogi so končno izpremenili svoje mnenje. Tretji zrakoplov je odkupila država od Zeppelina v vojaške svrhe.

Pravi uspeh je pa dosegel Zeppelin šele s svojim četrtem zrakoplovom »LZ 4«, ki je nastopil svojo zmagovito pot preko Basla, Strassburga, Mannheima, Mainza in Wormsa v Stuttgart. To je bilo 4. avgusta 1908. Toda pri Echtergingenu je nastala eksplozija in zrakoplov je bil uničen. Grof Zeppelin bi bil moral najbrž svoje delo opustiti, če bi mu ne bil priskočil na pomoč nemški narod, ki je zbral 6 milijonov mark za gradnjo novih zrakoplovov. S tem je bilo postavljen zrakoplovstvo v Nemčiji na široko, trdno podlago in savi so se kmalu pokazali. V prvi svetovni vojni so igrali nemški Zeppelinji važno vlogo. Zdaj se seveda zrakoplova med vojno v zraku ne moremo več misliti, ker bi bil naravnost idealna tarča lovskih letal in bombnikov, ki bi ga z lahkoto uničili. Letala so v svojem naglem razvoju potisnili zrakoplove v ozadje in najbrž se v vojaške svrhe ne bodo nikoli več uporabljali. Sicer so pa itak predragi in prekomplikirani, da bi prišli do večje uporabe v katerekoli namene.

Srednjeevropske železnice

Število članov Zveze srednjeevropskih železniških uprav znaša 122 in je ostalo od lanskega leta neizpremenjeno. S 1. januarjem 1941 so pristopile k zvezi protokratne železnice Češke in Moravske, v juliju pa še generalno ravateljstvo vzhodnih železnic v Krakovu. Prometna dolžina češkomoravskih železnic znaša 5842 km, vzhodne železnice pa 4531 km. Poleg tega so pristopile k zvezi tudi nekatere lokalne železnice v skupni dolžini 121 km. Štiri nemške privatne železnice so izgubile samostojno članstvo, ker so jih prevzele državne železnice. Prometna dolžina vseh zveznih železnic se je lani povečala za okroglih 3600 na približno 130.000 km. Od prirastka odpade okrog 2000 km na razširjenju nemškega in madžarskega železniškega omrežja.

V pogledu zveznega obračunavanja se je delokrog zopet bistveno razširil, ker so bili odprti računi tudi za hrvaške, hrvaške, srbske in rumunske državne železnice. Delokrog zveze obsega zdaj večino evropskih železnic. Prehod od plačilnega prometa v prosti devizah se je lani nadaljeval in je postal zdaj že pravilo.

Nemčija za bolgarske poplavljenice

Dunava je začela povsod upadati in s tem je minila zaenkrat nevarnost novih poplav. Upadla je že za dobrega pol metra. Iz Rušev v Bolgariji pa poročajo o novi nevarnosti. V petek se je namreč nagromadila na Dunavi led in voda je že zalivala hiše. Ljudje so bežali iz njih. Na pomoč je prihitelo vojaštvo in tudi gasilci so pomagali. Nekateri deli mesta so bili preplavljeni in šele proti jutru se je posrečilo letalcem z bombami razbiti led, da je voda spet upadla. V Svištovu je pa voda porušila nasip v širini 300 m in preplavila 2800 ha polja, kjer stoji tudi več

gospodarskih poslopj. Ljudje so se pravočasno rešili in tudi živino so spravili na varno. Pri Svištovu je stala voda 7 m nad normalo in preplavljene so bile vse pristanke naprave, kjer je 118 poslovnih poslopj. Iz Vidina so odpeljali v soboto še zadnje prebivalce.

Nemški poslanik v Sofiji Beckerle je izročil v petek bolgarskemu zunanjemu ministru Popovu v imenu nemške vlade 1 milijon levov za žrtve poplave v Vidinu. Glasilo bolgarske vlade »Večer« izraža globoko hvaležnost vsega bolgarskega naroda za velikodušen dar. List piše da je to med neštetiimi nov dokaz nezlovoljivega prijateljstva med Nemčijo in Bolgarijo. Poplavljenici v Vidinu in z njim ves bolgarski narod ne bodo nikoli pozabili tega dejanja nemške vlade. Tudi iz Bolgarije prihajajo darila za poplavljenice. Bolgarski ministrski svet je zbral iz državnih sredstev 1.000.000 levov, da se omili beda po poplavi prizadetih prebivalcev Vidina.

Mlad diplomat

Francoški kralj Franc I. (1515—1547) je poslal angleškemu kralju Henrik VIII. še mladega, toda v njegovih očeh zelo sposobnega diplomata. Ko je stopil mladi diplomat pred kralja v Windsoru, se je slednji že začudil in po svoji stari navadi govoriti, grobo je dejal:

— Kaj, vi bi hoteli biti poslanik? Kaj ni v Franciji nobenega moža? Saj ste še deček brez brade.

Mlad diplomat se je priklonil in odgovoril: — Dobro, bom pa predlagal svojemu gospodarju, naj pošlje prihodnjic Vašemu Veličanstvu kozla.

PRAKTIČEN ČLOVEK

Miha prile na glavno pošto in najde tam svojega prijatelja stoječega pri pultu v kotu.

— Kaj pa počenjaš tu? ga vpraša.
— Pišem, že tri dni pišem.
— Kaj že tri dni? Kaj pa pišeš tako važnega?

— Adresar mesta prepisujem, da mi ga ne bo treba kupiti.

Milijardne izgube Anglije in Amerike

Vojna na Daljnem vzhodu pomeni za Anglijo mnogo hušji udarec kakor za Ameriko

Ozemlje, ki so ga doslej zasedli Japonci, spada po naravnih bogastvih in rodovitnosti zemlje med najbogatejše na svetu. Gospodarska izguba, ki sta jo s tem utrpeli Anglija in Amerika, je s tem izredno velika. To se kaže že zdaj v pomanjkanju nekaterih sirovin, važnih za vojno industrijo. Poleg tega sta pa izgubili Anglija in Združene države v vzhodni Aziji mnogo investiranega kapitala in večinoma teh izgub je bilo treba že odpisati. Nemški inštitut za gospodarska vprašanja je neovno objavil zanimive podatke o angleško-ameriških gospodarskih odnosih in japonskih uspehih v jugovzhodni Aziji. Iz teh podatkov je razvidno, koliko sta Anglija in Združene države izgubili na Daljnem vzhodu investiranega kapitala.

V začetku vojne z Nemčijo je imela Anglija na Japonskem investiranega dolgoročnega kapitala 30.000.000 funtov sterlingov, na Kitajskem 200 milijonov, v jugovzhodni Aziji razen Angleške Indije in Burme, torej na Filipinih in nizozemski

Indiji in na Malajskem polotoku okrog 150 milijonov, v Indiji in Burmi 460.000.000 in končno v Oceaniji 630 milijonov. Od zadnjega zneska odpade večina na Avstralijo, nekaj pa tudi na Novo Zelandijo.

Glede Združenih držav ni podatkov o investiranem kapitalu v posrednih deželah. Za vso Azijo računa nemški zavod za konec leta 1939 ameriške investicije na 789 milijonov dolarjev na Oceanijo pa na 232 milijonov ali skupaj 1.021.000.000 dolarjev oziroma 225 milijonov funtov sterlingov. Zdaj imajo Združene države investiranega v velikoazijskem prostoru v Indiji okrog 700 milijonov dolarjev ali 175.000.000 funtov sterlingov investiranega kapitala. Anglija je izgubila že najmanj 380 milijonov funtov sterlingov, v Indiji in Oceaniji pa po ogroženosti še 1.100.000.000 njenega kapitala. To bi odgovarjalo približno eni tretjini vsega v inozemstvu investiranega angleškega kapitala v znesku 4.500.000.000 funtov sterlingov ob izbruhu sedanje svetovne vojne. Od vseh inozemskih investicij

Združenih držav, ki so znašale ob koncu 1939. 11.400.000.000 dolarjev je odpadla kot rečeno dobra milijarda dolarjev ali okrog 9 odstotkov na Azijo in Oceanijo. Anglija je torej z vojno na Daljnem vzhodu mnogo bolj prizadeta kakor Amerika. Holandske investicije v Nizozemski Indiji pa znašajo približno 2,5 milijard goldinarjev. Anglija je udeležena pri tem z dobre tri četrtine milijarde goldinarjev ali 100 milijonov funtov sterlingov. Tudi holandski naložbo kapitala v Nizozemski Indiji bo treba v kratkem odpisati.

Študentje kot tramvajski sprevodniki

Dunajska električna cestna železnica je doživela te dni že drugo izpremembo. Tako, po izbruhu vojne so se pojavile v tramvajih kot sprevodniki ženske v modrih uniformah in tramvaj so tako kar čez noč izpremenili svoje običajno lice. Zdaj pa vidijo v dunajskih tramvajih zopet nekaj novega, namreč študente v uniformah tramvajskih sprevodnikov z rdečimi trakovi na rokavih in z napisom: »Studenteneinsatz«. Študentje so bili poklicani na pomoč, da zapolnijo vrzeli, nastale zaradi vojnih razmer. Novi tramvajski sprevodniki so torej sami mladi, veseli in podjetni fantje. V tramvajih je zavladalo takoj novo življenje, čim so nastopili službo novi sprevodniki. Potu

Uradnik je s svinčnikom v roki vprašal.

»Vaš naslov v Marseillu, gospod...?«

»Ne vem ga še.«

»Na misli mi je, gospod, da ste zahtevali od črnca, naj vam pokaže zastavljalnico.«

»Nu — in?«

»Pa menda niste — je obzirno rekel policist, toda njegove oči so bile trde — »pa menda niste slučajno brez sredstev?«

»Čujte,« je osorno rekel Roy, »ali hočete s tem reči, da mi ne dovolite izkrcanja, če nimam denarja?«

»Prav za prav ne. Ali — saj razumete, gospod: dokaj nenavadno je, da se prvo vprašanje potnika ki je komaj stopil na suho, nanaša na zastavljalnico. Ne glede na to...«

Drug glas mu je segel v besedo:

»Ste mar v zadregi, doktor Torridon? Ali vam smem ponuditi svojo pomoč? Oh, ranjeni ste, kakor vidim...«

Roy se je obrnil in zagledal pred seboj Emila Gouverna, ki ga je opazoval s smehljajem na obrazu, z neogibno cigareto v kotičku ust. Za njegovim hrbtom je stal Egiptan Haalad Said in čakal, da mu orožnik pregleda in ožigosa potni list. Gouverne je svojega baš spravljaval v žep.

Roy je rekel:

»Hvala vam, mislim pa, da ne morete nič storiti zame. Neki zločinec, senegalski nosač, me je napadel in mi uropal kaseto s kirurškimi instrumenti. Malo denarja imam..., ker nisem računal s tem,

da pojdem v Marseillu na suho... pa sem jih mislil za nekaj časa zastaviti. Zdaj pa ni videti ta gospod nič kaj navdušen nad tem, da sem se izkrcal.«

Gouverne se je obrnil k uradniku.

»Nedopustno je, da se takšna reč dogodi turistu... in še tujemu povrhu. Poznam tega gospoda. Jaz sem porok zanj. Lahko si zapišete njegov naslov: hotel 'Menton', Cannebière. Tu je moj potni list.«

Uradnik je odprl potni list in ga takoj vrnil.

»Izvrstno, gospod.« Ožigosal je Royev potni list ter ga vrnil z nasmeškom, kakor bi se hotel opravičiti. »Bodite prepričani, gospod, da bomo zastran tativne storili vse, kar je v naših močeh.«

Rumen taksi, natovorjen s kovčgi in potnimi torbami, je čakal pred orožniško postajo.

»Kje je vaša prtljaga, doktor?« je vprašal Gouverne.

»V shranilo sem jo dal.«

»Torej bo hotel poskrbel, da pride za vami. Zdaj pa mislim,« je dejal, ogledujoč praske na Torridonovem obrazu, »da bi kazalo najprej stopiti v lekarno.«

Roy je počakal, da je ograja izginila v daljavi, nato je dejal:

»Ne morete si misliti, kako sem vam hvaležen, gospod Gouverne. V lepih škripih sem bil. A zdaj, če dovolite, izstopim na prvem ovinku...«

»Zakaj le?«

B. Perowne:

12

Dr. Torridon igra za vse

Roman

»Orožništva, gospod? Pojdite po tej ulici, gospod, kakih pet sto metrov daleč. Zavijte na cesto, ki vodi k ograji pomola. Orožništvo je zraven ograje, na desni.« Mož, ki mu je bil dal te podatke, ga je radovedno pogledal. »Gospodu se je zgodila nesreča. Morebiti...«

Iz žepa mu je štrlel vrat steklenice. Čeprav je bilo navadno rdeče vino, se je Royu vendar močno prileglo, in toplo se je zahvalil ubogemu delavcu.

Spotoma se je Torridon spomnil izjave, ki bi jo moral oddati v uradu paroplovne družbe, in segel v žep, ali je listnica še na svojem mestu. Senegalec mu je bil očitno verjel, ko je rekel, da je brez denarja, ker se mu niti ni zdelo vredno, da bi obrnil žrtvi žepa. Izjava je bila v listnici, prav tako tudi prtljajski list; niti zapetna ura mu ni bila izginila. Kazala je štiri. Težko si je bilo misliti, da bi »Ranpore« odplul pred peto. V najslabšem slučaju se je mogel še vedno vrtni nanj. Jezno je sklenil: »Preden se priznam za premaganega, hočem vsaj poskusiti!«

Policiji se bo posrečilo najti njegove instrumente ali pa tudi ne; vsekako je bilo nesmiselno upati, ga bi mu jih vrnila pred odhodom parnika. Toda

prtljago je še vedno imel. Lahko bi jo prodal, vsaj knjigo in obleko, ki je bila v kovčegu. Boglevka ne bi naneslo, a toliko vendarle, da bi lahko počakal teden dni, dokler ne pride »Hyderabad«. In v tem tednu dni bi policija lahko poiskala kaseto z instrumenti, njegovo edino dragoceno stvar.

»Mogoče je, da sem izgubil poslednjo iskrico zdrave pameti, ki sem jo še imel,« je rekel sam pri sebi, »a zdaj, ko sem se lotil te stvari, hočem iti do konca. Videti hočem Marijo in dognati, kaj z njo ni v redu, pa da mi je plavati tja do Nizze!«

Ko je na orožniški postaji potožil svojo nesrečo, je res tako kazalo, da mu ne bo ostalo drugega kakor plavati ali iti peš. Ze iz tona službujočega uradnika je »neoporečno izhajalo, da ni nikake verjetnosti, da bi pred odhodom »Ranpora« prišel do svojih instrumentov; Boga naj zahvali, ako jih dobi čez teden dni ali celo po preteku leta. Uradnik si je zabeležil vse podrobnosti njegovega slučaja, svojega pesimizma pa ni priklril.

»Njegove številke nimate, gospod. Senegalec, ki delajo v pristanišču kot težaki, je cela vojska.«

»Ali jih ne bi mogli vseh poklicati? Svojega bi takoj spoznal!«

Policist je skomignil z rameni.

»Večinoma so začasni delavci. Če je vašemu Senegalcu uspelo prodati kaseto za količjak dober denar, se bo gotovo nekaj časa potepal. Prej ali slej ga bomo našli, a zastran instrumentov...«

Zunaj se je ustavil avtomobil, in dva moška sta stopila v pisarno.